

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка

ФАКУЛЬТЕТ
ФІЛОЛОГІЇ ТА
ЖУРНАЛІСТИКИ

Вікторія Кравченко

Марина Зуєнко

Методичні рекомендації

щодо написання кваліфікаційних робіт
для студентів філологічних відділень

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Вікторія КРАВЧЕНКО

Марина ЗУЄНКО

**Методичні рекомендації щодо написання
кваліфікаційних робіт
для студентів філологічних відділень**

Полтава 2022

Кравченко В.Л., Зуєнко М.О. Методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційних робіт для студентів філологічних відділень. Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2022. 26 с.

УКЛАДАЧІ:

Вікторія КРАВЧЕНКО, к.ф.н., доцент кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

Марина ЗУЄНКО, д.ф.н., доцент, зав. кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ольга ОРЛОВА, к.п.н., доц., доц. кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

Наталія РЯБОКІНЬ, к.ф.н., доц., зав. кафедри перекладу та іноземних мов Полтавського інституту економіки і права ВНЗ «Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

Методичні рекомендації призначені для підготовки, оформлення та організації захисту кваліфікаційних робіт студентів філологічних відділень. Навчальне видання для слухачів та науково-педагогічних працівників Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка.

Методичні рекомендації розглянуті та схвалені на засіданні кафедри англійської та німецької філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка

Протокол № 3 від 1 вересня 2022 р.

Друкується за рішенням ученої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка (протокол № 5 від 25 вересня 2022 року)

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ (БАКАЛАВРСЬКІ Й МАГІСТЕРСЬКІ) РОБОТИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХНЬОГО ВИКОНАННЯ

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

3. ФОРМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДУ НАУКОВИХ КЕРІВНИКІВ ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

ДОДАТКИ

Загальні положення

Методичні рекомендації до керівництва і виконання кваліфікаційних робіт ґрунтуються на чинних нормативно-правових актах Міністерства освіти і науки України та внутрішніх нормативних документах Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка:

- Законі України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року №1556-VII (зі змінами і доповненнями);
- Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов у сфері вищої освіти» від 30.12.2015 року №1187 (зі змінами і доповненнями);
- Кодексі академічної доброчесності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
- «Положенні про організацію освітнього процесу у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка»;
- «Положенні про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної (атестаційної) комісії у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка»;
- «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка»;
- «Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка»
- «Методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту кваліфікаційних (бакалаврських / магістерських) робіт у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка» Полтава- 2021.

1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ (БАКАЛАВРСЬКІ Й МАГІСТЕРСЬКІ) РОБОТИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ЇХНЬОГО ВИКОНАННЯ

Виконання **кваліфікаційної роботи** – завершальний етап підготовки бакалавра і магістра. Працюючи над виконанням і написанням кваліфікаційної роботи, студенти застосовують своє вміння використовувати набуті ними знання для вирішення таких конкретних наукових і науково-виробничих завдань:

- вести бібліографічний пошук за заданою науковою темою, критично аналізувати наукову літературу і формулювати наукову проблему;
- обирати методики роботи і планувати дослідження для вирішення наукової проблеми;
- отримувати достовірний і достатній для досягнення мети роботи матеріал, аналізувати його і робити логічні висновки;
- правильно оформляти результати дослідження у вигляді завершеної наукової роботи;
- готувати наукові публікації за темою досліджень.

Бакалаврська робота є обов'язковим елементом навчального процесу, формою звітності про виконану роботу та підставою для присвоєння кваліфікації “бакалавр”. Бакалаврська робота – наукове опрацювання певної теми в процесі навчання за спеціальністю. Виконання роботи передбачає формулювання теми роботи, визначення об'єкта та предмета дослідження, опрацювання літератури, організацію та проведення емпіричного дослідження, аналіз отриманих результатів, самостійне формулювання висновків, оформлення результатів згідно з існуючими критеріями та вимогами, набуття навичок техніки й етики наукової роботи. Усі ці елементи бакалаврської роботи як форми наукової та навчальної роботи є безумовними складовими практичної роботи кожного філолога, тому до написання бакалаврської роботи висувають особливо високі вимоги, а рівень її виконання розглядається як вияв спроможності студента до самостійної роботи.

Магістерська робота є самостійним науковим дослідженням, яке відображає хід і результати розробки обраної теми.

Магістерська кваліфікаційна робота зорієнтована на формування загальних і спеціальних компетентностей, передбачених освітньою програмою підготовки магістра, зокрема, у галузі наукових досліджень з фаху: здатності самостійно здійснювати науковий пошук і розв'язувати конкретні науково-теоретичні й практичні завдання професійного характеру.

Робота повинна:

- відповідати сучасному рівню розвитку науки, а її тема – бути актуальною;

- виконуватися з використанням як загальнонаукових, так і спеціальних методів наукового пізнання, правомірність застосування яких всебічно обґрунтовується у кожному конкретному випадку;
- містити матеріал, який охоплює опис нових фактів, явищ і закономірностей або узагальнення раніше відомих положень з інших наукових позицій чи у зовсім іншому аспекті;
- передбачати елементи наукової полеміки; містити вагомі й переконливі докази на користь обраної концепції, а також всебічний аналіз і доказову критику протилежних їй точок зору.

При виконанні магістерської роботи студент повинен уміти:

- вести бібліографічний пошук за заданою науковою темою, критично аналізувати наукову літературу і формулювати наукову проблему;
- обирати методики роботи і планувати дослідження для вирішення наукової проблеми;
- отримувати достовірний і достатній для досягнення мети роботи матеріал, аналізувати його та робити логічні висновки;
- правильно оформляти результати дослідження у вигляді завершеної наукової роботи;
- готувати наукові публікації за темою досліджень.

Основні методи навчання під час написання кваліфікаційної роботи є:

Дослідницький метод (науково-дослідна робота студентів, наукові повідомлення, робота з першоджерелами, науковими статтями) тощо.

Студенти при виконанні кваліфікаційної роботи досягають наступних програмових компонентів освітньої програми як:

Планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

Дотримуватися правил академічної доброчесності.

Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

Магістерська робота – це самостійна науково-дослідна робота, яка готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня магістра. Основне завдання магістра – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Треба наголосити що, магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого – самостійним оригінальним науковим дослідженням. Саме тому, на нашу думку, важливим є дотримання академічної доброчесності в системі науково-дослідної роботи магістрантів педагогічних спеціальностей.

Кваліфікаційна робота повинна носити проблемний характер, сутність якого полягає у вмінні аналізувати, досліджувати проблему і допомогою наукових методів, синтезувати та узагальнювати накопичений в процесі аналізу матеріал.

Тематика кваліфікаційних робіт розробляється та щорічно оновлюється викладачами кафедри, відповідно до їх наукових напрямів роботи, запроваджених наукових тем.

Студенту надається право самостійно обрати тему кваліфікаційної роботи із запропонованого кафедрою переліку або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

Кваліфікаційні роботи бакалавра і магістра експериментальні та зазвичай індивідуальні. Плануючи комплексну кваліфікаційну роботу для невеликої групи із двох-трьох студентів, треба обґрунтувати її доцільність (необхідність різних методичних підходів або опрацювання великого обсягу матеріалу для вирішення проблеми за умови, що робота не може бути поділена на окремі завдання) і так розподілити роботу між виконавцями, щоб забезпечити повноцінний індивідуальний захист результатів дослідження. Магістерська робота обов'язково є індивідуальною.

Тематика робіт має бути актуальною, сформованою на основі сучасних напрямів науково-дослідних робіт кафедри або іншої установи, на базі якої проводять роботу, з урахуванням реальної можливості виконання. Тема бакалаврської чи магістерської роботи має бути лаконічною, точно визначати предмет дослідження і конкретизувати умови його вивчення. Теми робіт мають бути обговорені на навчально-методичних семінарах кафедри.

Основні положення кваліфікаційної роботи бакалавра чи магістра студент захищає на засіданні Державної атестаційної комісії. Робота супроводжується відповідними документами – **Додаток В, Додаток Г, Додаток Д, Додаток Е** тощо. До захисту студента допускає завідувач кафедри після подання відповідно оформленої завершеної роботи, схваленої науковим керівником. Оформлену кваліфікаційну роботу потрібно подати на кафедру не пізніше, ніж за **10 днів до призначеної дати захисту з письмовим завданням і схвальним відгуком рецензента.**

Процедура підготовки магістерських робіт охоплює:

- формування та погодження орієнтовної тематики магістерських досліджень на навчальний рік;
- обрання слухачами тем магістерських досліджень;
- затвердження тем магістерських робіт та призначення наукових керівників;
- розроблення та затвердження завдань на магістерські роботи;
- виконання магістерських робіт;
- уточнення, у разі необхідності, й затвердження тем, або зміну наукових керівників магістерських робіт;
- оформлення магістерських робіт відповідно до встановлених вимог;
- отримання відгуку наукового керівника і рецензії на магістерську роботу;
- подання магістерської роботи до захисту;
- захист магістерських робіт.

Рекомендації щодо організації процесу написання кваліфікаційної роботи

1. У процесі написання кваліфікаційної роботи студентам не слід порівнювати одному з іншим зауваження, зроблені науковим керівником у чернетці кваліфікаційної роботи, оскільки вони, як правило, носять індивідуальний характер.

3. Чернетку науковому керівникові слід подавати:

- із виділеними абзацами, пронумерованими сторінками та вільними берегами на них;
- нерозбірливо написані роботи на кафедрі не приймаються;
- написаною через два інтервали, щоб науковому керівникові можна було записати зауваження.

4. Науковий керівник має право робити виправлення в чернетці ручкою із червоним чорнилом.

5. Робота виконується від першої особи множини: «Ми зробили...».

6. На кожному етапі написання кваліфікаційної роботи потрібно радитися із науковим керівником. Якщо студент у процесі написання роботи на кожному етапі не радився з науковим керівником, то така робота для перевірки прийматися не буде.

7. Науковий керівник не зобов'язаний виправляти орфографічні, граматичні та пунктуаційні помилки. Робота із значною кількістю названих помилок не рецензується і повертається студентові для доопрацювання.

8. Кваліфікаційна робота – це не реферат, не конспект, а індивідуальне дослідження слухача. Однак, від нього не вимагається самостійного написання кваліфікаційної роботи від першої до останньої сторінки, адже всі наступні дослідження будь-якого рівня обов'язково ґрунтуються на попередніх дослідженнях, зроблених науковцями чи іншими дослідниками в галузі визначеної проблеми.

Тому основна увага звертається на уміння студента:

- правильно добирати літературу щодо кола питань досліджуваної теми;
- уміння аналізувати та систематизувати її;
- робити висновки із прочитаного.

9. Якщо в тексті вживається словосполучення «ряд дослідників», то далі у в ньому слід перерахувати прізвища науковців.

10. Не завжди можна дослівно вводити до контексту кваліфікаційної роботи цитату

використаної літератури, оскільки виклад матеріалу в різних джерелах може мати не науковий стиль або стиль, що не відповідає специфіці написання кваліфікаційного дослідження.

11. Кожен параграф першого розділу обов'язково потрібно розпочинати із аналізу ключових понять за усіма можливими словниками.

12. Міні-висновки до кожного параграфу та загальні висновки повинні бути логічно пов'язаними із вступом дослідження (завдання поставили – виконали; гіпотезу сформулювали – довели).

13. Науковий керівник рекомендує студенту літературу, але він не зобов'язаний надавати слухачеві її повний перелік або ж власну літературу, оскільки це персональне дослідження слухача.

14. У кваліфікаційній роботі не слід вдаватися до надмірного цитування.

15. Писати треба вдумливо, не наводячи абсурдних цитат та неосмислених прикладів.

16. У процесі аналізу літератури необхідно вказувати автора інформації, наукової думки, цитати, експериментальних досліджень, сайтів тощо. Наприкінці роботи має подаватися точний перелік використаних наукових джерел. Порядковий номер використаного у тексті джерела повинен збігатися з його порядковим номером у списку. Наприклад, у тексті: «Про що писали у своєму дослідженні Л.В. Синько та В.Г. Пахомова [45]». У списку використаних джерел:

45. Синько Л.В., Пахомова В.Г. Американська англійська мова. К., 1992. 336 с. (див ДОДАТОК Ж)

17. Коли ж у тексті подається цитата, то потрібно посилатися не лише на порядковий номер джерела відповідно із його подальшим номером у списку, а й зазначати сторінку наукової роботи, з якої використано цитату: [4, с. 35].

18. Тексти анкет, зразки розпорядчих документів, значна частина таблиць та рисунків подаються в додатках, однак інколи вони можуть наводитися у основному тексті кваліфікаційного дослідження, якщо за розміром не перевищують однієї сторінки.

19. Кожен параграф має закінчуватися невеликим (один абзац) висновком слухача про результати здійсненого в параграфі дослідження: «Отже, ...», «Таким чином, ...», «Отож, ...», «Аналіз літератури дозволив нам зробити такі висновки...», який, у свою чергу, має підтверджувати назву параграфу.

20. Загальний висновок повинен складатися із логічно поєднаних висновків усіх попередніх параграфів, розділів. У загальному висновку обов'язково має бути зазначено про підтвердження гіпотези, загальний внесок у теорію та практику психологічної науки, окреслено коло подальших наукових досліджень цього напрямку.

21. Кількість використаних наукових джерел у переліку має складати не менше 30 одиниць для написання кваліфікаційного дослідження. Літературні джерела бажано повинні охоплювати останні 10 років дослідження.

22. Кваліфікаційна робота, написана на тему, не запропоновану кафедрою або видозмінена слухачем, для перевірки не приймається.

Кваліфікаційна робота має бути поданою надрукованою або чітко написаною від руки, вкладеною до стандартної папки. Середній обсяг роботи – до 30-35 сторінок з параметрами сторінки: ліве поле – 3 см, праве – 1 або 1,5 см, верхнє поле – 2, нижнє поле – 2 см. Шрифт: Times New Roman, розмір символів: 14, міжрядковий інтервал: 1,5. Для роботи обов'язковою є нумерація сторінок (правий верхній кут).

Кваліфікаційна робота починається з титульної сторінки, на якій номер сторінки не ставиться. Зразок оформлення титульної сторінки (див. Додаток А). На другій сторінці подається зміст. Зміст – це остаточно відредагований план кваліфікаційної роботи з вказівкою сторінок кожного розділу і параграфа в тексті (див. Додаток Б). На наступних сторінках номери проставляються у правому верхньому куті сторінки без крапки після цифри.

У процесі написання кваліфікаційної роботи керівником надаються консультації щодо її виконання. Повністю оформлену кваліфікаційну роботу потрібно здати науковому керівникові на перевірку. У разі потреби вона доопрацьовується відповідно до зауважень наукового керівника, а потім допускається до захисту.

Кваліфікаційна робота перед здачею має бути підписаною студентом і поданою науковому керівнику на рецензування за три тижні до захисту.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Структура робіт

Написання кваліфікаційних робіт бакалавра й магістерської роботи має бути максимально наближене до класичної структури наукової роботи і передбачає наявність таких логічних структурних елементів.

Титульна сторінка – це перша сторінка, яка містить дані про характер, назву, місце і час виконання роботи, про її автора та наукового керівника. На титульній сторінці кваліфікаційних робіт бакалавра й магістра проставляють візи завідувач кафедри та науковий керівник, які засвідчують допуск до захисту. (Див. Додаток А).

Зміст – перелік заголовків (рубрик) усіх частин роботи із зазначенням номерів їхніх перших сторінок, який іде безпосередньо за титульною сторінкою. Перелік умовних позначень (якщо потрібно) – упорядкований перелік у вигляді окремого списку специфічної термінології, маловідомих скорочень, нових позначень, символів і одиниць, які повторюються у роботі не менше трьох разів (див Додаток Б).

Вступ – коротка частина роботи, в якій стисло подана загальна характеристика роботи, актуальність, мета, зв'язок із науковими дослідженнями установи, на базі якої виконана робота, завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано отримані результати, їхнє теоретичне та практичне значення, новизну, а також подано список власних публікацій за матеріалами роботи, якщо такий є.

Структура Вступу:

актуальність теми, тобто розкриття причин важливості розглядання і дослідження обраної теми саме сьогодні, а також яке суспільне і наукове значення має дослідження обраної теми;

ступінь розробленості обраної проблеми у науковій літературі (короткий аналіз того, що, ким і як досліджено);

об'єкт дослідження – це та область об'єктивно існуючого наукового знання, у рамках якої знаходиться те, що буде осмислюватися (досліджуватися);

предмет дослідження – це та частина об'єктивно існуючого знання – об'єкта дослідження (тобто предмет більш вузька область дослідження, ніж об'єкт), яка власне і досліджується. У одному об'єкті може бути виділена достатньо велика кількість предметів дослідження (*предмет дослідження повинен відповідати його темі*);

мета дослідження – це формулювання тієї кінцевої цілі (або цілей), яку автор дослідження бажає досягти (*мета роботи переплітається з її назвою і повинна чітко вказувати, що саме розв'язується в науковій роботі*);

завдання дослідження – це ті завдання, за допомогою яких може бути досягнута мета дослідження, ці завдання розкриваються в підрозділах відповідних розділів наукової роботи;

Обов'язковим елементом вступу є також визначення конкретних наукових **методів**, які використовуються в науковій роботі, зазначення наукової **новизни дослідження та практичного значення** роботи.

Основна частина містить повну інформацію про проведену роботу. Вона охоплює такі логічні частини, як огляд літератури, матеріали та методи дослідження, результати дослідження і їхнє обговорення.

Основна частина наукової роботи включає три розділу, кожен з яких поділений на відповідну до змісту кількість підрозділів, що послідовно розкривають визначені завдання дослідження.

Перший розділ є узагальненим теоретичним дослідженням, мета якого – систематизація здобутих теоретичних знань з філології відповідно до вибраної конкретної теми.

У розділі аналізуються різні наукові точки зору щодо досліджуваних проблем, наводиться огляд літературних джерел, проводиться їх критичний аналіз та узагальнення. В огляді літератури необхідно окреслити основні етапи розвитку наукової думки за проблемою, що досліджується.

Обов'язково повинні бути посилання на використані джерела. Обсяг першого розділу – не більше 35% від загального обсягу наукової роботи.

Другий розділ – практичний. В ньому висвітлюється практичний аспект дослідження вибраної теми. Мета цього етапу дослідження – на конкретному практичному прикладі провести дослідження з вибраної тематики.

На цьому етапі необхідно широко використовувати методи і принципи наукового дослідження: методи формальної логіки (індукцію і дедукцію), системні методи (дослідження операцій, теорію управління тощо), аналітичні та логічні методи – для аналізу стану й розвитку об'єкта та предмета дослідження; структурно-функціональні, спостереження та порівняння – для визначення основних напрямів розвитку; економіко-математичні – для оцінювання показників і процесів, що аналізуються; економіко-статистичні, групування і вибіркові спостереження – для порівняльного оцінювання підсумків.

Цей розділ має містити фактичні дані щодо практичного матеріалу з вибраної проблематики.

Результати аналізу даних треба подати в таблицях, діаграмах, графіках тощо. Обсяг другого розділу – 30% від загального обсягу наукової роботи.

Третій розділ – це проектна частина, де потрібно запропонувати заходи, прийоми, методи, підходи, механізми підвищення ефективності досліджуваного процесу, або аспекти, фактори, питання, на які повинна бути спрямована основна увага при проведенні певних досліджень. У цьому розділі треба навести пропозиції з удосконалення та впровадження у практичну діяльність аспектів корпоративного управління, що були досліджені в першому розділі.

Кожний з розділів основної частини може закінчуватися висновками (Висновки до 1 розділу). Їх оформлюють у вигляді тезисів та нумерують кожен окремий висновок. Наприклад:

1. Дискурс пов'язаний з певною соціальною сферою (соціальними інститутами). Саме в такому розумінні ми говоримо про політичний дискурс, адміністративний дискурс, юридичний дискурс, педагогічний дискурс, медичний дискурс, науковий дискурс, рекламний дискурс, сценічний дискурс тощо.

2. Дискурсивний аналіз є неоднорідним, що відповідає гетерогенності самого дискурсу як об'єкта дослідження.

Огляд літератури – це повний критичний аналіз опублікованої за темою роботи інформації, в якому висвітлюють стан знань у цій галузі: характер відомих фактів і теоретичні узагальнення. Обсяг огляду літератури експериментальної або теоретичної кваліфікаційної роботи магістра – 35 і 30% відповідно.

Матеріал викладають у хронологічному порядку або, враховуючи традиційні напрями наукової думки, відповідно до історичного розвитку цих напрямів із обов'язковим висвітленням авторства окремих теоретичних положень і заслуг у виявленні найважливіших фактів. Особливо наголошують на можливій суперечливості фактичних даних, на різних підходах до їхньої теоретичної інтерпретації, відзначають ті питання, які є невирішеними. Висловлюють обґрунтовані припущення про ймовірні причини виявлених розбіжностей і про можливі підходи до вирішення наявних проблем. Загальноживані стандартні методики детально описувати недоцільно, однак обов'язково посилаються на джерела, звідки вони запозичені. Оригінальні методики потребують не тільки детального опису, а і спеціального обґрунтування їхньої коректності. Слід також обґрунтувати відповідність меті роботи обраних методик і методів, достатність отриманого матеріалу для її досягнення, достовірність виявлених фактів.

Обговорення результатів дослідження передбачає аналіз відповідності отриманих фактів прийнятій робочій гіпотезі, порівняння того, як успішно різні теорії описують вже відомі й отримані в роботі фактичні дані. Обговорення можна не відділяти в окрему частину, але тоді воно обов'язково потрібне в ході викладення результатів дослідження.

Висновки – важлива частина роботи, яка містить лаконічний перелік за пронумерованими пунктами найважливіших результатів, отриманих автором, і оцінку їхньої новизни. Із отриманих фактичних даних у висновки заносять лише абсолютно нові факти, з'ясування яких суттєве для розвитку цієї галузі науки.

У **Загальних висновках** подається власна оцінка ступеня вирішення тих завдань, що стояли перед дослідником; формулюються загальні висновки по роботі, подаються розроблені на їхній основі рекомендації. Подаються Загальні висновки суцільним текстом з окремою сторінки.

У **висновках** мають бути наведені наукові та практичні результати, одержані в результаті дослідження. За змістом висновки пов'язуються зі структурою роботи і впливають із завдань дослідження.

Висновки повинні бути досить конкретними, стислими та повною мірою відображати матеріал, викладений в науковій роботі.

Список літератури – це впорядкований перелік усіх опублікованих робіт, а також інших матеріалів, на які зроблені посилання в тексті. У список не вносять публікації та інші матеріали, не згадані в тексті, навіть тоді, коли вони відомі автору і безпосередньо стосуються теми дослідження. Зразок оформлення списку літератури за визначеним стандартом див. у **Додатку Ж**.

Додатки – необов'язкова частина роботи, яку становлять громіздкі схеми та зіставні таблиці, списки і конспекти, описовий, цифровий та ілюстративний матеріал. Їх виносять у додатки для полегшення користування основним текстом, якщо ці матеріали необхідні як документальна основа роботи чи мають самостійну цінність для інших дослідників або можуть бути використані на практиці.

Описана структура роботи допускає деякі видозміни відповідно до її змісту й обсягу. У теоретичних роботах експериментальна частина й обговорення результатів дослідження замінені описом власних результатів дослідження. У реферативних роботах остання частина збігається з оглядом літератури. У роботах із переважанням експериментальних даних над теоретичними узагальненнями доцільно об'єднати опис результатів дослідження з їхнім обговоренням. При високій різноманітності матеріалу, з яким працює виконавець роботи, будь-який розділ основної частини роботи можна ділити на кілька самостійних. Інколи роботу ділять на кілька частин, кожна з яких побудована за описаною схемою. Тому назви логічних частин роботи не завжди рекомендують використовувати як назви (рубрики) частин тексту.

Оформлення робіт

Загальні вимоги до тексту

Кваліфікаційні роботи бакалавра чи і магістерська робота мають бути написані українською мовою, старанно відредаговані та вчитані. Текст роботи має бути надрукований на принтері із застосуванням стандартних шрифтів.

Текст кваліфікаційних робіт необхідно друкувати на аркуші стандартного формату А4 (298×210 мм), залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – не менше 25 мм. При підготовці роботи у текстовому редакторі Microsoft Word рекомендується використовувати шрифт Times New Roman (або шрифт із подібними до нього літерами), кеглем 14 і міжрядковим інтервалом 1,5. Обсяг тексту (без урахування списку цитованої літератури, додатків, ілюстрацій і таблиць, які повністю займають усю площу сторінки) не має перевищувати 50 або 60 сторінок – відповідно для кваліфікаційних робіт бакалавра і 80 сторінок – для магістерської роботи.

Абзацний відступ – 1,25 см (приблизно 5 знаків). Складні формули, які не можна надрукувати, вписують від руки чорною тушшю або чорнилом розбірливим почерком. Описки і друкарські помилки можна виправляти, але їхня кількість не має перевищувати 5 на сторінку. Неправильно надруковані частини тексту підчищають лезом бритви, заклеюють папером або замащують білою коригувальною фарбою, а зверху вдруковують або вписують від руки правильний текст. Окремі пропущені слова або літери можна вписати над рядком, а зайві – заклеїти, замастити коригувальною фарбою або акуратно закреслити.

Заголовки частин тексту друкують на тій сторінці, де є його початок. Багаторядкові заголовки не переносять на іншу сторінку. Доцільно починати друкувати текст основних розділів роботи з нової сторінки. Якщо сторінка закінчується першим рядком абзацу, то його слід перенести на наступну сторінку, а якщо сторінка починається останнім рядком абзацу, то попередній рядок абзацу теж переносять на цю сторінку.

Нумерація розділів та підрозділів

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ 1», після номера крапка не ставиться, потім з нового рядка друкується заголовок розділу.

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між ними ставиться крапка. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). У тому самому рядку дається заголовок підрозділу.

Порядок посилань на літературні джерела

Посилання на наукові літературні джерела в тексті наводяться у квадратних дужках []. Це може бути посилання на джерело в цілому або на джерело із зазначенням конкретної сторінки.

Наприклад.

- «Кількість акціонерних товариств в економіці України у 2010 році становила 29 тис. [3, с. 45]».
- «Дана ситуація відповідає виконанню вимог статті 24 Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» щодо інформування емітентами цінних паперів громадськості про своє господарсько-фінансове становище і результати діяльності [8]».
- «Протиріччя розвитку сучасних корпоративних відносин в Україні розглядаються у працях [1–5]».
- «Суперечності процесів трансформування відкритих і закритих акціонерних товариств у публічні і приватні детально розглянуті у працях Ю. Петруні і В. Євтушевського [6, с. 25–38; 9, с. 114–130]».
- «Методи та форми врегулювання корпоративних конфліктів у вітчизняному корпоративному секторі ґрунтовно висвітлені у статті [7]».

Цифри у квадратних дужках відповідають порядковому номеру джерела у списку використаних джерел.

Ілюстрації

До ілюстрацій належать рисунки, схеми, графіки, діаграми.

Ілюстративний матеріал можна подавати у тексті або оформляти у вигляді додатків. Усі додатки повинні мати порядкову нумерацію та назви, що відповідають їхньому змісту. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основного тексту роботи.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (текст під рисунком). Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) і таблиці варто наводити в роботі безпосередньо після тексту за першою згадкою або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації. Ілюстрацію, більшу за формат А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між ними ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу).

Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ним. Якщо в науковій роботі один рисунок, то його нумерують за загальними правилами.

Наприклад:

Рис. 1.2. Структурні елементи концептуальної метафори

Таблиці

У таблицях наводяться цифрові дані. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва і слово «Таблиця» починаються з великої літери. Слово «Таблиця» друкують праворуч, над правим верхнім кутом заголовка таблиці один раз, на інших сторінках пишуть «Продовження табл...». Назви не підкреслюють.

Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків – не менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Приклад побудови таблиці:

The diagram shows a table with the following structure and labels:

- Таблиця (номер)**: Located at the top right of the table area.
- Заголовок таблиці**: Located at the top center of the table area.
- Головка**: The first column of the table.
- Заголовки граф**: The header row of the table.
- Підзаголовки граф**: The sub-headers for the columns.
- Горизонтальні рядки**: The main rows of the table.
- Боковик (заголовки рядків)**: The first row of the table.
- Графи (колонки)**: The columns of the table.

	Заголовки граф		
Головка	Підзаголовки граф	Підзаголовки граф	Підзаголовки граф
	Горизонтальні рядки		

Таблицю розміщують після першого згадування у тексті так, щоб її можна було читати без повороту опалітуреного блока роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. В такому разі зазначають: Продовження табл. Таблицю з великою кількістю колонок можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться риска (–). На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Оформлення списку використаних джерел

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості теми, свідчить про рівень володіння автором навичками роботи з науковою літературою. До списку використаних джерел включається весь перелік наукових видань, якими користувався автор в процесі і підготовки роботи, як друковані тексти, так і електронні ресурси. Бібліографія містить, як ті твори, на які є посилання в тексті, так і ті, які не цитуються, але були використані в процесі підготовки роботи.

Список використаних джерел містить бібліографічні описи і розміщується після висновків. Список літератури, як друкованих текстів, так і електронних ресурсів складається в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. У разі використання електронних ресурсів (Інтернету) потрібно вказувати прізвище автора, назву роботи та обов'язково надавати посилання на сайт, на якому розміщена ця робота. Не дозволяється використовувати анонімну інформацію з Інтернету, списувати («скачувати») реферати за обраною темою. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту.

Авторів з однаковими прізвищами подають в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора – за алфавітом перших літер назв його праць; праці одного автора з однаковою назвою – за хронологією.

Спочатку наводять літературу, видану кирилицею, далі – латиною і мовами з особливою графікою (за алфавітом назв мов – арабською, вірменською, грузинською тощо). Публікації мовами з особливою графікою подають в українській транслітерації або в перекладі українською мовою.

Крім того є певний порядок розташування літературних джерел: нормативні акти (закони, постанови та ін.); книжкові видання; статті в журналах та інших періодичних виданнях; матеріали з Інтернету.

Основна вимога до використаних джерел – єдине оформлення і дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис видань ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Наприклад:

1. Личук М. І. Формально-структурні типи фразеологізованих речень з тавтологійними компонентами. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови* : зб. наук. праць / відп. ред. М. Я. Плющ. Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2015. Вип. 12. С. 156–163.

2. Франко З. Т. Ономастика в мові творів Івана Франка. *Мовознавство*. 1975. № 2. С. 55–66.

Додатки

Додатки оформляють як продовження наукової роботи на прикінцевих її сторінках, зазначаючи їх у порядку посилань у тексті. Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додатки».

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д. Один додаток позначається як Додаток А.

3. ФОРМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДУ НАУКОВИХ КЕРІВНИКІВ ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Наукове керівництво виконанням бакалаврських кваліфікаційних робіт доручається докторам наук, професорам, кандидатам наук, доцентам, старшим викладачам Університету.

Керівником магістерської роботи призначають професора чи доцента кафедри із достатнім досвідом науково-педагогічної роботи.

Основними завданнями наукового керівника є:

- пояснення основних вимог до магістерської роботи;
- розроблення разом зі слухачем завдання на магістерську роботу;
- надання консультацій з питань, що виникають у слухача під час проведення дослідження;
- допомога у підготовці наукових публікацій за результатами дослідження;
- перевірка магістерської роботи на відповідність установленим вимогам;
- надання рекомендацій щодо завершального етапу підготовки та захисту магістерської роботи;
- підготовка відгуку про магістерську роботу.

Відгук наукового керівника

Відгук на магістерську роботу готує науковий керівник (див. Додаток В).

Відгук має містити:

- визначення актуальності теми магістерської роботи;
- оцінку відповідності змісту магістерської роботи її темі й плану;
- оцінку наукової та практичної значущості роботи та її відповідності встановленим вимогам;
- оцінку ділових якостей слухача, виявлених під час виконання магістерської роботи;
- загальну оцінку роботи (за національною шкалою) та висновок про можливість її допуску до захисту перед екзаменаційною комісією;
- посаду, науковий ступінь, учене звання наукового керівника, його підпис і дату. Обсяг відгуку не має перевищувати двох сторінок.

Рецензування

Кожна завершена кваліфікаційна робота спрямовується на зовнішню рецензію. *Рецензувати* кваліфікаційні роботи бакалаврів можуть науково-педагогічні працівники факультету. Магістерські роботи рецензують науковці зі сторонньої установи або іншого факультету. Підпис особи, яка рецензує роботу, має бути засвідчений установою, де вона працює. (Див. Додаток Г).

Коло наукових і фахових інтересів рецензента має відповідати тематиці магістерської роботи.

Рецензія має містити:

- характеристику актуальності теми, новизни й практичної значущості, її відповідності змісту, меті й завданням дослідження;
- висновок про позитивні сторони й недоліки магістерської роботи (глибина розкриття проблеми; використання сучасних методів дослідження; повнота вивчення літературних і нормативно-правових джерел, іноземного досвіду тощо);
- зауваження до змісту, оформлення, стилю роботи;
- оцінку роботи (за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно) і висновок про можливість її допуску до захисту перед екзаменаційною комісією;
- посаду, науковий ступінь, учене звання рецензента, його підпис і дату.

Обсяг рецензії не має перевищувати двох сторінок. Рецензія має бути завірена печаткою організації, де працює рецензент.

Захист відбувається у формі наукової доповіді тривалістю до 10 хв для кваліфікаційних робіт бакалавра та магістерської роботи. Він супроводжується показом таблиць, презентацій та іншого наочного матеріалу (цифрові табличні дані, графіки, схеми, рисунки тощо). Найчастіше студенти готують мультимедійні презентації. Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії та учасників засідання, на зауваження, висловлені в обговоренні чи у рецензії. Науковий керівник характеризує особу, яка захищає роботу, її ставлення до роботи тощо. Коли керівник відсутній на захисті з поважних причин, то подає письмовий відгук.

Загальну оцінку виконання і захисту студентом кваліфікаційної бакалавра чи магістерської роботи виставляють члени Державної екзаменаційної комісії за критеріями, які представлені відповідно в Додатку В.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
(повне найменування вищого навчального закладу)

факультет
(повна назва факультету)

кафедра
(повна назва кафедри)

Рекомендовано до захисту
«___» _____ 202__ р.,
протокол № _____
Зав. кафедри _____
(підпис)

Кваліфікаційна робота

на здобуття першого (бакалаврського) / другого (магістерського) (обрати)
рівня вищої освіти (тема)

тема _____

Виконав: студент ___ курсу, групи _____
_____ форми навчання
спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітньої програми _____
_____
(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

Захищено _____ 20__ р.

кількість балів: _____

значення оцінки _____

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Полтава-20__ року

Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ХУДОЖНЯ ІСТОРІОСОФІЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРОСТОРИ	8
1.1. Загальнотеоретичні аспекти використання терміна історіософія	8
1.2. Історіософська поезія Л.Костенко у літературній критиці та дослідженнях	23
РОЗДІЛ 2. ХРИСТІЯНСЬКИЙ І ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИЙ ВИМІРИ ЕТИЧНИХ ДОМІНАНТ В ІСТОРІОСОФСЬКІЙ ПОЕЗІЇ Л.КОСТЕНКО.	28
2.1. Специфіка відтворення минулого в поезії Л.Костенко.	28
2.2. Загальнолюдський етос в історіософській ліриці та ліро-епічних поемах авторки	34
2.3. Християнська етична настанова в історіософській ліриці поетеси	41
РОЗДІЛ 3. ІСТОРИЧНИЙ РОМАН У ВІРШАХ “МАРУСЯ ЧУРАЙ”: СПЕЦИФІКА ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛЕГЕНДИ	47
3.1. “Маруся Чурай” Л.Костенко в контексті інтерпретацій легенди про піснетворку	47
3.2. Аксиологічний аспект в аналізі історії та роман Л.Костенко “Маруся Чурай”	54
РОЗДІЛ 4. ІСТОРІОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В РОМАНІ Л.КОСТЕНКО “БЕРЕСТЕЧКО”.....	59
4.1. Специфіка побудови історичного сюжету в романі	59
4.2. Особистість гетьмана в контексті державницької діяльності	67
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ	
Резюме	

Форма відгуку наукового керівника на кваліфікаційну роботу

Відгук наукового керівника

про кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня _____

(бакалавр, магістр – вказати)

зі спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

тема: _____

студента(ки) _____ курсу, групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Оцінка наукового керівника
Обґрунтування актуальності проблеми, коректність визначення мети і завдань, виділення об'єкта і предмета дослідження тощо	5	
Відповідність змісту роботи обраній темі. Повнота розробки проблеми в цілому та окремих її аспектів	10	
Логічність, послідовність, аргументованість викладу матеріалу, обґрунтованість і доказовість висновків	5	
Значення результатів роботи, її апробація (за наявності)	5	
Відповідність дослідження нормативним вимогам	5	
Організованість, сумлінність, відповідальність; творчий підхід і самостійність при написанні роботи; дотримання графіка роботи; рівень теоретичної та професійної підготовки студента, його здатність до самостійної професійної діяльності за фахом	10	
Загальна кількість балів	40	

Аргументований висновок: _____

(В аргументованому висновку науковий керівник визначає:

1. Актуальність теми.
2. Відповідність змісту роботи обраній темі.
3. Рівень повноти розробки питань і окремих проблем.
4. Рівень теоретичної та професійної підготовки студента, його здатність до самостійної професійної діяльності за фахом.
5. Логічність, послідовність, аргументованість викладу матеріалу, уміння робити обґрунтовані висновки.
6. Характеристика студента (дисциплінованість, наполегливість, організованість, підготовленість, дотримання графіка роботи, зацікавленість проблемою дослідження тощо).
7. Важливість наслідків роботи та запропонованих рекомендацій
8. Дані про апробацію (за наявності).
9. Відповідність дослідження встановленим вимогам.)

Науковий керівник _____ (_____)

(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 202__ р.

Орієнтовна схема рецензії на кваліфікаційну роботу

Рецензія укладається в довільній формі і подається до захисту роботи Екзаменаційній (атестаційній) комісії.

Рецензія

на кваліфікаційну роботу на здобуття освітнього ступеня _____

(бакалавр, магістр – вказати)

зі спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

тема: _____

студента(ки) _____ курсу, групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

У рецензії зазначаються:

1. Актуальність теми.
2. Теоретична (за наявності) й практична цінність.
3. Коротка характеристика роботи за розділами.
4. Оцінка методики дослідження, обробки матеріалів.
5. Доказовість висновків.
6. Наявність у роботі певних рекомендацій та їхнє обґрунтування.
7. Наявність та якість апробації матеріалів.
8. Позитивні моменти і недоліки роботи.
9. Якість оформлення.
10. Загальний висновок та оцінка роботи за чотирибальною якісною шкалою.

(Дата і підпис рецензента із зазначенням посади, наукового ступеня та вченого звання)

Рецензент

_____ (науковий ступінь, учене звання, посада)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

Відомість оцінювання кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня _____

(бакалавр, магістр – вказати)

зі спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

тема: _____

студента(ки) _____ курсу, групи _____

(прізвище, ім'я, по

батькові)

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Отримані бали
Загальна оцінка кваліфікаційної роботи науковим керівником, зафіксована у його відгуку	40	
Загальна оцінка кваліфікаційної роботи рецензентом (згідно з рецензією) («відмінно» - 20 балів, «добре» - 16 балів, «задовільно» - 12 балів, «незадовільно» - 7 балів)	20	
Оцінка за захист кваліфікаційної роботи (проекту) Критерії: - рівень володіння змістом роботи, повнота розкриття її у доповіді; - повнота відповідей на поставлені питання, уміння вести наукову дискусію; якість презентації роботи	15 15 10	

Підсумкова оцінка:

за 100-бальною шкалою: _____ Значення оцінки: _____

Голова

Екзаменаційної комісії _____ (_____)

Члени

Екзаменаційної комісії _____ (_____)

_____ (_____)

_____ (_____)

_____ (_____)

« ____ » _____ 201__ р.

* Відомість оцінювання кваліфікаційної роботи (проекту) разом із рецензією і відгуком наукового керівника зберігається у кваліфікаційній роботі (проекті)

Форма засвідчення студентом - автором дослідження відсутності академічного плагіату в його кваліфікаційній роботі

Я, студент(ка) Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка _____,

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

автор (ка) кваліфікаційної роботи « _____ »
(тема кваліфікаційної роботи)

на здобуття освітнього ступеня « _____ » зі спеціальності _____
(бакалавр,/магістр)

_____ ,
(шифр і назва спеціальності)

поінформований щодо вимог академічного етосу та відповідальність за академічний плагіат і засвідчую відсутність академічного плагіату в моєму дослідженні.

Дата _____ (Підпис)

Цей запис автор робить власноруч на звороті останньої сторінки зшитой кваліфікаційної роботи.

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	
1.	Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ2015. 82 с.
2.	Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.
3.	Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.
4.	Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.
5.	Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ2017. 145 с.
6.	Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.
7.	Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ2016. 172 с.
8.	Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340
Два автора	
1.	Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс 2015. 196 с.
2.	Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ 2017. 130 с.
3.	Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч. метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.
4.	Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.
5.	Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя ЗНУ, 2016. 131 с.
6.	Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автора	
1.	Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.
2.	Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.
3.	Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процес навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.
4.	Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири автори і більше	
1.	Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.

<ol style="list-style-type: none"> 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 201588 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники
<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / заред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора
<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991–2016) : ювіл. вип / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5–6 жовт. 2017 р. Запоріжжя ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол. П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомне видання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.

3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.
4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.

Автореферати дисертацій

1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України автореф. дис канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.
2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ 2017. 20 с.
3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно- правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 Маріуполь, 2015. 20 с.

Дисертації

1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет Запоріжжя, 2016. 301 с.
2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04 Запоріжжя 2002. 150 с.
3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес (№ 178/179). С. 10–22.
3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48/49. Ст. 536.
4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення 28.09.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 15.11.2017).
5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. *Офіційний вісник України*. 2017. № 4. С. 530–543.
6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017–2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. *Урядовий кур'єр*. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.
7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти науки від 12.01.2017 р. № 40. *Офіційний вісник України*. 2017. № 20. С. 136–141.
8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. *Баланс- бюджет*. 2016 19 верес. (№ 38). С. 15–16.

Архівні документи	
1.	Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГС України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр.2612. Арк. 63-64 зв., 71.
2.	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.
3.	Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i> . Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	
1.	Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
2.	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	
1.	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС 06-1).
2.	Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т» ХФТИ2006-4).
Стандарти	
1.	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).
2.	ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996 IDT) [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
3.	ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994 NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	
1.	Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.
2.	Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.
3.	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	

1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. / уклад. О.В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запоріж. нац.ун-т. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. Вип.2. 60 с.
2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).
3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с.
5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).

Частина видання

Розділ книги

1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов *Михайло Баймуратов: право як буття вченого : зб наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.*
2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект *Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013 С. 205–212.*
3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність *Адміністративне право України : підручник / за заг. ред Т. О. Коломоєць Київ, 2009. С. 195–197.*
4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. *Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012 С. 151–169.*

Матеріали конференцій, тези доповідей

1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. *Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.*
2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. *Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф (м. Запоріжжя 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.*
3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений *Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.*
4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. *Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.*
5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.-практ. конф.*

м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Довідникове видання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Продовжуване видання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Статті з продовжуючих та періодичних видань
<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листопад (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси
<ol style="list-style-type: none"> 1. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf 2. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf.